

Årsrapport 2019

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket

Fylke: Trøndelag	Område: Tarva	Redaktør: Eva Dybwad Alstad	Dato: 6.1.2020
---------------------	---------------	-----------------------------	----------------

Dette er siste gang at fylkesmennene bes om å rapportere på satsningen gjennom denne formen. Det er derfor kun gjort små justeringer fra tidligere år.

Dersom dere har spørsmål i forbindelse med utfyllingen, ta gjerne kontakt med jostein.tostrup@landbruksdirektoratet.no.

FRIST FOR INNSENDING ER 15.1.2020, men gjerne før. Direktoratene skal ha budsjettfordelingsmøte 23.1.

Husk på følgende når dere fyller ut skjemaet:

- Siden dette er siste gangen i denne formen for rapportering: Bruk kommentarfeltene aktivt, og utdyp gjerne ja/nei-spørsmål
- **For nye områder i 2019** – fyll inn i skjemaet etter beste evne. Der det er spørsmål om endringer, fyller dere ut status i 2019. I skjemaet (punkt nr. 15) finner dere en egen boks der dere blir bedt om å beskrive aktiviteten i 2019 kort.

Omfang av aktiviteter/tiltak utført i 2019

(anslag - ut fra sammensetningen av tiltak i det enkelte område). Ved usikkerhet om tiltaket gjelder eks. beiting eller skjøtsel av kystlynghei, bes det om at det registreres på det tiltaket som ivaretar de verdiene som begrunner at området inngår i Utvalgte kulturlandskap. Bruk skjønn og fyll ut tabellen etter beste evne. **La det stå tomt der det ikke har vært aktivitet. Sett x der det har vært aktivitet/tiltak, men der det mangler målbare tall.**

Utdyp/forklar i eget felt.

Tiltak			Omfang av tiltak i 2019/kvantifisering – ut fra tilgjengelige opplysn.)	Utdyp, Hvis ønskelig, skriv i egen tabell under
Planlegging i 2019	1	Forvaltningsplaner		
	2	Skjøtselsplaner		
	3	Tilstandsrapporter m.v. for bygninger		
	4	Registrering av kulturminner		
	5	Annen kartlegging/registrering	Antall nye: 1	Bevilga midler til kommunen for utlysning av prosjekt for kartlegging kystlynghei på Tarva – treårig prosjekt 2020-2022
	6	Arbeid/møter i grunneierlag, styringsgrupper m.v.	Antall: 3	Et dagsmøte på Landbrukskontoret Ørland/Bjugn der kommunen og Tarva velforening spesielt var invitert, samt og 2 2-dagersmøter på Tarva i samarbeidsgruppa for UKL-Tarva, med befaring i området for å se på tiltak/utfordringer/status. Deler av vårmøtet på Tarva ble arrangert som åpent møte der hele bygda ble invitert (frokostmøte med cafedialog 6. april 2019).
	7	Annet (angi hva)		
Kulturminner i 2019	8	Istandsetting/skjøtsel av automatisk freda kulturminner	Antall/type kulturminne Jf rapport->	Skjøtsel etter "Arkeologisk rapport - registrering av automatisk freda kulturminner i forbindelse med Tarva som utvalgte kulturlandskap, Bjugn kommune" ved Rut Helene Langbrekke Nilsen, 13.10.20 11- Sør-Trøndelag fylkeskommune.

				Avtalefestet med 2 grunneiere (10-årig skjøtselsavtale)
	9	Istandsetting/vedlikehold av bygninger		
	10	Istandsetting/vedlikehold av steingjerder og skigarder		
	11	Istandsetting/vedlikehold av andre kulturminner	Antall ca 60 krigsminner/type kulturminne jf rapport ->	Skjøtsel i tråd med «Tarva fort og signalstasjon "MKB Husøen" - skjøtselsplan. Sør-Trøndelag fylkeskommune, desember 2011. Avtalefestet skjøtsel med 2 grunneiere.
	12	Annet (angi hva)	Antall/type kulturminne	Oppgi hva/ type
Biologisk mangfold i 2019	13	Istandsetting/restaurering av Utvalgte naturtyper		
	a)	kystlynghei		
	b)	Slåttemark inkl. lauveng		
	c)	Slåttemyr		
	14	Skjøtsel av Utvalgt naturtype		
	a)	Kystlynghei	Areal (daa) 4566 daa	Vinterbeite utganger (4566 daa)
	b)	Slåttemark inkl. lauveng		
	c)	Slåttemyr		
	15	Istandsetting av andre arealer m/særskilte biologiske verdier		
	16	Skjøtsel av andre arealer m/særskilte biologiske verdier		

	17				Fjerning av Sitka på Meithaugen – Prosjekt gjennom FM. Fjerning av småplanter sitkagran jf. 10-årig skjøtselsavtale med en gårdbruker på Tarva	
		Fjerning av fremmede arter			X	
	18	Annet			Oppgi hva:	
Beite og landskapsskjøtsel i 2019	19	Dyr på beite	Antall dyr		Ca totalt areal innmark som blir beitet (daa evt km²):	Ca totalt areal utmarksbeite beitet (daa evt km²):
	a)	Sau, oppgi antall...	Voksne vinterfora:484 Utganger:426	Lam: 1146	Tall oppgitt i forbindelse med rapportering jf 10-årige skjøtselsavtaler.	
	b)	Storfe, oppgi antall...	Ammekyr: 36	Annet storfe: 64		
	c)	Hest, oppgi antall...				
	d)	Geit, oppgi antall...				
	20	Andre beiterelaterte tiltak				
	21	Generell landskapsskjøtsel/vegetasjonsrydding				
	22	Annet (angi hva)				
Andre næringsretta tiltak i 2019	23	Næringsutviklingstiltak (angi hva)			Kr 50 000,-	Midler til rent vann på Tarva – støtte til «Tarva vannlag» som bidrag i egenandel ved ny vannforsyning til øygruppa.
	24	Drift av seter				
	25	Turstier og veier				
	26	Ryddeaksjoner, avfallsinnsamling m.v.				
	27	Investeringer i driftsbygning			Antall 2	Nytt tak på gammel driftsbygning (fjøs for storfe) (200 000) og inngangsparti til nytt sau-fjøs (33 005)
	28	Maskiner og utstyr m.v.				

	29	Lokale kurs/kompetansetiltak	1	Kurs i kartlegging beitemarksopp i regi av NLR
	30	Annet (angi hva)		
Overvåking/ dokumentasjon i 2019	31	Prøveflater/registrering i marka		
	33	Annen dokumentasjon		
Formidling i 2019	34	Skilting/profilering		
	35	Slåttedager/fagdager, markdager/lokale arrangementer o.l		
	36	Erfaringsformidling til/fra andre UKL-områder	ja	Deltagelse på regionsamling UKL Trøndelag i Seterdalene i Budalen og UKL-samling Rennesøy 2019
	37	Deltakelse i andres arrangementer/prosjekter		
	38	Tiltak rettet mot media og fagtidsskrifter		
	39	Brosjyrer/bøker		
	40	Nettsider		
	41			Beskriv: Samarbeid med Botngård skole – midler til Ekskursjon til Tarva for elever på Botngård skole - elever lærer om kulturminner og biologisk mangfold. Kommunen dekker utgifter ut over innvilga sum.
		Annet)		

Avvik i 2019

1. Kommentarer dersom det er gjort endringer i planlagte tiltak i 2019 og oppnådde resultater ikke er som forventet. Dersom framdriften ikke har vært tilfredsstillende for å nå målene, er det bra om dere sier noe om årsak, hvilke muligheter som finnes, og hva som skal til for å nå dit man ønsker.

I 2017 tegnet fylkesmannen kontrakt med Trøndelag tre og landskapspleie om fjerning av sitkaskogen på Meithaugen. Arbeidet er igangsatt men ikke sluttført slik kontraktfestet pga at arbeidet var vanskeligere enn først antatt. Avtalen er reforhandlet i 2018 og 2019, med noen mindre endringer og arbeidet vil bli sluttført i løpet av etterjulsvinteren 2020.

Endringer i dominerende landbruksproduksjon i området?

2. Beskriv kort dersom det har vært endringer av betydning i landbruksproduksjonen i området i 2019.

Status planer

3. Er det utarbeidet forvaltningsplan/områdeplan for området? Når ble denne i så fall utarbeidet og har den blitt revidert siden? Når?

Det er ikke utarbeidet forvaltningsplan for Tarva etter mal fra L.dir, men jf tidligere rapporteringer er arbeidet og prioriteringene basert på 3 rapporter som ble utarbeidet i 2011, etter oppstart av Tarva som UKL -område i 2010

- Skjøtselsplan for kystlynghei på Tarva i Bjugn kommune. Bioforsk Rapport vol 6 Nr. 134 2011
- "Arkeologisk rapport - registrering av automatisk freda kulturminner i forbindelse med Tarva som utvalgte kulturlandskap, Bjugn kommune" ved Rut Helene Langbrekke Nilsen, 13.10.20 11- Sør-Trøndelag fylkeskommune.
- Tarva fort og signalstasjon "MKB Husøen" - skjøtselsplan. Sør Trøndelag fylkeskommune, desember 2011

Planene er ikke revidert, men i 2020 er det bevilget midler til nye kartlegginger (kystlynghei/beitemarks-sopp) som gir grunnlag for revidering av planverket.

4. Hvor mange skjøtselsplaner er det utarbeidet for området?   - Se ovenfor (punkt 3) 5. Hvor mange vedlikeholdsplaner/tiltaksplaner for bygninger/andre kulturminner er det utarbeidet for området?   - Se ovenfor (punkt 3) 6. Eventuelle kommentarer til status for disse planene:

Synspunkter og vurderinger mht. styrking eller svekking av verdier i området

7. Har det dukket opp nye trusler i 2019, som kan undergrave/svekke området status? (F.eks. det aktive jordbruket, biologiske eller kulturhistoriske verdier, landskapsbildet m.m.)   Fra en av beitebrukerne på Tarva har vi mottatt «bekymringsmelding» der det vises til at slakteoppgjørene de siste årene har medført en markant nedgang i inntekt fra lam og sau-slakt, spesielt på villsau og villsaulam, som ikke når opp til de slakte-klasser som kreves for å få grunntilskudd på kr 3,80.- pr kg. samt kvalitetstilskudd på kr. 490.- pr stk. Ett normalt villsaulam på 10-11 kg gir da en slaktepris på ca. 300 kr., da må man ha en del for å få til en årslønn. Som en følge av dette ser vi redusert antall villsau på Tarva til fordel for tyngre raser eller innblanding av tyngre raser, og færre vinterbeitedyr. Med tanke på kystlandskapet går det da i feil retning.   8. Har det skjedd noe i 2019 som har styrket området status? (F.eks. ny stolthet og giv, flere aktive brukere, hindret nedlegging, ny generasjon som tar over, større interesse for å kjøpe landbrukseiendom, styrking av de biologiske eller kulturhistoriske verdiene, landskapsbildet m.m.)   Det har skjedd flere positive ting i 2019:   - Etter flere års arbeid med å bedre vannsituasjonen på Tarva er det nå endelig lagt vannledning ut til Tarva slik at beboere og drivere på Tarva kan belage seg på å få rent vann i løpet av etterjulsvinteren 2020.- Mobildekningen er med dette også utbedret radikalt.

- Kommunen/fylkesmannen/fylkeskommunen og samarbeidsgruppa for UKL-Tarva arrangerte mobiliseringsmøte for Tarva på Tarva skole 6. april i år. 50 personer møtte (!) og bidrog med kreative og gode innspill på «hvordan utvikle Tarva videre».

Områdets status i kommunal planlegging

9. Hvilken status har det utvalgte området i kommuneplanens arealdel og eventuelt reguleringsplan?
– eks som hensynssone i reguleringsplan?

Tarva er stort sett LNF-område, men sørlige deler er avsatt til militærformål (forsvaret). Hensynssone «faresone – militær virksomhet» strekker seg over hele arealet avsatt til militærformål, samt dekker en del av LNF-arealet. I tillegg er det flere områder på Tarva (både innen LNF og areal avsatt til militærformål) som har hensynssone landskap. Den delen av Tarva som heter Været har hensynssone «båndlegging etter lov om naturvern».

Synliggjøring og formidling

10. Har det vært aktivitet vedrørende synliggjøring og formidling i 2019, og som ikke fremkommer av spørsmålene 34-41 ?
Herunder skilting/grafisk materiell/jubileumsarrangement

Mobiliseringsmøtet på Tarva Skole 6. april i år bidro til at mange fikk kunnskap om utvalgte kulturlandskap – vi har aldri før lyktes med å samle så mange lokalt. Møtet var svært positivt og vi tror det kan bidra til at flere lokalt vil ta initiativ til gode prosjekt/sette i gang prosjekt som kan være med å utvikle området videre.

Verdiskaping og næringsutvikling i området

11. Har det blitt tatt noen nye initiativ, eller har det vært endring i aktivitetsnivå vedrørende verdiskaping og næringsutvikling i området? (Hvis ja, beskriv kort omfang. Hvis nei, hvorfor ikke? eks nye tiltak, aktiviteter, samarbeid med andres store satsinger (Innovasjon Norge, Norsk kulturarv el.) som har verdiskaping/næringsutvikling på agendaen?

Fagsamling

12. Innspill til tema for fagsamling for forvaltningen 16. april 2020 hos Miljødirektoratet i Trondheim

- Status handlingsplan kystlynghei – viktig med oppdatert kunnskap for arbeidet på Tarva

Aktiviteter knyttet til overføring av oppgaver til kommunene

13.

- Vi planlegger et felles møte for kommunal forvaltning fra kommuner i Trøndelag som har UKL-område. Gjennomgang av ny oppgave for kommunene/nettverksbygging og erfaringsutveksling.
- Fylkesmannen kommer til å delta på lokale arrangement/møter i samarbeidsgruppa, samt veilede kommunen fortløpende i arbeidet med utvalgte kulturlandskap på Tarva i 2020.

Eksempel på vellykka tiltak

14. De gode historiene er viktige. Vi ber om en kort omtale av et vellykka tiltak fra hvert område, inkl. om mulig bilder før og etter tiltak er gjennomført.

Frokostmøte med cafe-dialog på Tarva 6. april 2019. 50 møtte, god stemning og mange gode innspill på hvordan utvikle Tarva videre. Se bilder og tekst om arrangementet i nyhetsbrevet for UKL i des 2019 utsendt av Riksantikvaren.

For områder som ble utvalgt i 2019

15. Beskriv kort hva som har skjedd i området i 2019: tiltak, prosess og kartlegging.

Jubileumsåret 2019

16. Er det gjennomført tiltak i områdene i anledning jubileet?

Frokostmøte med cafedialog på Tarva skole 6. april ble annonsert som områdets markering av UKL-10 år, men siden Tarva ble utnevnt som UKL-område først i 2010, så har Tarva 10-års jubileum først i 2020 ☐

Annet

17. Er det noe annet som bør opplyses om og som ikke fanges opp av spørsmålene over?

Kunnskap om miljøeffekter (NB: resultater fra hele satsingen, siden oppstarten)

Hvis det foreligger kunnskap om miljøeffekter i området, svar på følgende spørsmål etter beste evne.

Typert effekt	Antall	Utdyp
Antall tiltak rettet mot spesifikke arter f.eks prioriterte arter eller rødlista arter (vipe, spove, svartkurle osv).		
Antall og daa areal som skjøttes som tiltak rettet mot spesifikke arter.		
Antall og daa utvalgte naturtype (slåttemark/slåtteeeng/kystlynghei) som er skjøttet.		
Antall og daa restaurerte naturtyper i kulturlandskapet.		
Antall og daa restaurerte utvalgte naturtyper (slåttemark/slåtteeeng/kystlynghei).		
Antall og type bygninger som har blitt istandsatt. (Hvis kjent, angi oppdatert tilstandsgrad og evt. frednings- eller vernestatus. Kontakt fylkeskommunen/Sametinget ved behov.)		
Antall arkeologiske kulturminner som har fått skjøtselstiltak gjennom <i>Utvalgte kulturlandskap</i>		
Antall og type andre kulturminner fra nyere tid som har fått skjøtselstiltak gjennom <i>Utvalgte kulturlandskap</i>		